

РЕШЕНИЕ

№ 8124

гр. София, 22.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 82 състав,
в публично заседание на 04.12.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Вената Кабурова

при участието на секретаря Цветелина Заркова, като разгледа дело номер **8610** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от АПК.

Образувано е във връзка с решение № 7877/14.07.2023 г. по адм. дело № 13219/2017 г. по описа на ВАС, трето отделение, с което се отменя решение № 5371/11.09.2017 г. по адм. дело № 12520/2016 г. по описа на АССГ и делото се връща за ново разглеждане от друг състав на съда. Жалбата е подадена от Б. Н., гражданин на Република Турция, чрез адв. К. Ш. против заповед № О-16237/2016-10-14 на председателя на Държавната агенция за българите в чужбина (ДАБЧ), с която на основание чл. 2 и 3 от Закона за българите, живеещи извън Република България (ЗБЖИРБ) и чл. 14, ал. 3 от Правилника за ДАБЧ по издаване на удостоверения за български произход, е било отказано издаването на такова удостоверение.

В жалбата се излагат твърдения за неправилност и необоснованост на оспорвания акт. Акцентира се върху обстоятелството, че на жалбоподателя не са били дадени нито указания за отстраняване на нередовности в заявлението му, нито за предоставяне на допълнителни документи, които са необходими на административния орган за произнасянето му. Сочи се, че в заповедта не се съдържат мотиви за това, защо ДАБЧ е взела решение да не издаде удостоверение за български произход.

В проведеното открито съдебно заседание жалбоподателят се представлява от адв. И., който поддържа жалбата, а по същество моли административният акт да бъде отменен. Позовава се на § 13 от ПЗР към ЗИД на Закона за българското гражданство (ЗБГ) (ДВ, бр. 21 от 2021 г.), съгласно който молбите, подадени до влизането в сила на този закон, се разглеждат и решават при досегашните условия и ред.

Ответникът – Изпълнителният директор на Изпълнителна агенция за българите в чужбина към МВнР (като правопреемник на ДАБЧ), редовно призован, не изпраща представител. В писмено становище по делото счита, че жалбата е недопустима поради отпаднал правен интерес, тъй като дори и заповедта да бъде отменена от съда, то не може да се стигне до благоприятни правни последици за жалбоподателя, изразяващи се в издаване на исканото удостоверение, поради настъпилите междуременно изменения в ЗБГ, които не предвиждат издаването на такъв акт. По същите доводи се твърди, че жалбата е неоснователна.

Административен съд-София град, след като обсъди релевираните с жалбата основания, доводите на страните, прецени събраните по делото доказателства, намира следното от фактическа страна:

Административното производство е започнало с подаване на заявление от жалбоподателя с вх. № 16237/29.09.2016 г. до председателя на ДАБЧ за издаване на удостоверение за български произход. Към заявлението били приложени следните документи за доказване на български произход на възходящ на заявителя: извлечение от граждански регистър на Х. Н.; извлечение от граждански регистър на Р. Н.; заверен препис от акт за раждане на Х. Н.; заверен препис от семеен регистър за домакинството на С. Х.; декларация за идентичност на лице с различни имена; съдебно решение, установяващо идентичност между Х. Н. и Ю. С. Х.; зрелостно свидетелство за завършено средно образование на Х. Н. и Ю. Х.; диплома за завършено висше образование на Х. Н.; кореспонденция между Х. Н. и министерство на образованието на Турция; копие от лична карта на Х. Н..

На 14.10.2016 г. председателят на ДАБЧ издал заповед № О-16237/2016-10-14, с която на основание чл. 19, ал. 8 от Закона за администрацията, чл. 59, ал. 1 от АПК вр. чл. 2 и чл. 3 от ЗБЖРБ и чл. 14, ал. 3 от Правилника за ДАБЧ по издаване на удостоверения за български произход, отказал на жалбоподателя издаването на такова удостоверение. В обстоятелствената част на заповедта било посочено, че въз основа на приложените към заявлението документи, не може да бъде направен безспорен и категоричен извод, че заявителят е българин, живеещ извън Република България по см. на чл. 2 от ЗБЖРБ и е лице от български произход по см. на § 2, т. 1 от ДР на ЗБГ. При така установеното от фактическа страна, Административен съд София-град обосновава следните правни изводи:

Жалбата е допустима, насочена е срещу индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 от АПК, подлежащ на съдебен контрол, подадена от активно легитимирано лице, в законоустановения 14-дневен срок. Следва да се посочи, че противно на направеното от ответника твърдение за отпаднал правен интерес на жалбоподателя, такъв е налице, тъй като процесната заповед засяга неблагоприятно правната сфера на жалбоподателя, предвид постановения отказ за издаване на удостоверение, като настъпилите впоследствие промени в законодателството, не променят този факт.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Преди да бъдат разгледани конкретните основания за незаконосъобразност на административните актове, посочени в чл. 146, т. 1-5 от АПК, следва да се обърне внимание на приложимата в случая процедура за признаване на български произход, предвид настъпилите в нея законодателни изменения, станали причина и за отмяната на предходното решение на административния съд.

Съгласно чл. 15, ал. 1 от ЗБГ, лице, което не е български гражданин, може да

придобие българско гражданство по натурализация, без да са налице условията по чл. 12, ал. 1, т. 2, 4, 5 и 6, ако отговаря на едно от следните изисквания: 1. е от български произход. За да придобие българско гражданство на основание българския си произход, в действащата към момента на подаване на процесното заявление редакция на ал. 2 от същата разпоредба, е записано, че в производството по придобиване на българско гражданство по натурализация с молбата за придобиване на българско гражданство се представя и удостоверение за български произход, издадено от Държавната агенция за българите в чужбина. С измененията на ЗБГ, публикувани в ДВ, бр. 21 от 2021 г., изискването за издаване на такова удостоверение отпада, като текстът на чл. 15, ал. 2 гласи така: „в производството за придобиване на българско гражданство по натурализация по ал. 1, т. 1 с молбата се представят официални документи, издадени от български или чуждестранни органи, с които молителят удостоверява, че има родствена връзка с поне едно лице – негов възходящ до трета степен включително, което е от български произход. Документите трябва да съдържат информация за имената на възходящия и родствената му връзка с молителя.“ На следващо място в чл. 29 от ЗБГ са създадени нови ал. 4, 5 и 6, които уреждат правомощията на Министъра на правосъдието и на Консултативния съвет на ДАБЧ при изясняването на факти и обстоятелства по представените с молбата за българско гражданство документи по чл. 15, ал. 2.

Въпреки така направените промени в Закона за българското гражданство след издаването на оспорената заповед, съдът счита, че предвид принципа, залегнал в чл. 142, ал. 1 от АПК, законосъобразността на административния акт следва да бъде преценявана спрямо действащия материален закон към момента на неговото издаване. Въпреки че горесцитираните изменения имат по-скоро процесуален характер, тъй като уреждат процедурата, по която следва да се придобива българско гражданство по натурализация, в случая законодателят в § 13 от ПЗР към ЗИД на ЗБГ (ДВ, бр. 21 от 2021 г.) е посочил, че молбите, подадени до влизането в сила на тези изменения, се разглеждат и решават при досегашните условия и ред, т. е за заварените производства (каквото е и това на жалбоподателя) следва да важат правилата, преди изменението на закона от 2021 г.

Оспореният административен акт е издаден от компетентен орган, в кръга на неговите правомощия. Съгласно чл. 14 ал. 3 на цитирания в заповедта Правилник за дейността на ДАБЧ, Председателят на Агенцията се произнася със заповед за издаване на удостоверение за български произход, когато поне един от възходящите на заявителя е българин. Когато това обстоятелство не е доказано или са налице други пречки за издаване на удостоверение, той постановява със заповед мотивиран отказ. Съгласно чл. 14 ал. 4 от Правилника, заповедта на председателя по ал. 3 трябва да съдържа всички реквизити, предвидени в чл. 59 ал. 2 от АПК. От съдържанието на оспорения акт е видно, че административният орган е изложил лаконични мотиви досежно направения извод, че заявителят не е българин по смисъла на чл. 2 от ЗБЖРБ и лице от български произход по смисъла на ЗБГ. Посочено е, че към преписката няма приложен нито един документ, който да доказва българския произход на заявителя според изискванията на § 2, т. 1 от ЗБГ вр. чл. 15, ал. 2 от същия закон. Оспорената заповед противоречи на приложимия материален закон, поради следните съображения:

Понятието "лице от български произход" е дефинирано в т. 1 на § 2 от ДР на ЗБГ, съгласно която това е лице, на което поне единият възходящ е българин. Съдебната

практика е установила тълкуване на това определение в смисъл, че българин означава български гражданин. Понятието "българин", с оглед конституционната уредба на основните начала в държавата, не може да се тълкува с оглед неговото етническо съдържание, а с оглед правното му съдържание - правната и политическата връзка между едно лице и държавата Република България, т. е. българското гражданство (Решение № 11634 от 04.11.2015 г. по адм. д. № 3888/2015 г., III отд. на ВАС, в същия смисъл е и решение № 10679 от 09.07.2019 г., постановено по адм. д. № 4541/2019 г.). Изтъкването на етническото съдържание на това понятие не намира опора в този или други действащи закони, нито в Конституцията на Република България. Понятието "етнически" законово винаги се свързва с понятието "произход" или "принадлежност" и тази терминологична комбинация - "етническа принадлежност" в основния закон - Конституцията се използва единствено в чл. 6 от КРБ, която установява забраната за дискриминационно отношение на основата на този признак. Съгласно чл.6 от Конституцията на РБ всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права. Всички граждани са равни пред закона. Не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние. Както се установява от Конституцията другото понятие с етническо съдържание - "народност" също така се използва единствено с оглед обозначаването му като признак, по който е недопустимо различно третиране. Категоричен аргумент е и текстът на чл. 8 от ЗБГ, който обвързва произхода от родител български гражданин с автоматично придобиване на българско гражданство за детето, независимо от етническа принадлежност и народност. Продължение на тази държавна политика е възможността, предвидена от законодателя в чл. 15, ал. 1, т. 1 от ЗБГ лице, което не е български гражданин да може да придобие българско гражданство по натурализация, без да са налице условията по чл. 12, ал. 1, т. 2, 4, 5 и 6, ако отговаря на изискването да е от български произход.

В случая, от приложените в преписката писмени доказателства се установява, че жалбоподателят е с български произход, тъй като дядо му по бащина линия - Х. Н. е роден в [населено място], България. За този факт свидетелстват представените към заявлението документи, а именно: извлечение от гражданския регистър от общинска дирекция „Гражданско състояние“, Тепебашъ; съдебно решение № 2016/29 за поправка на гражданско състояние на първостепенен граждански съд в Е., Република Турция; лична карта за гражданство на Х. Н.; както и диплома за завършено висше образование на Х. Н., в която същият е посочен като български поданик.

Съгласно чл. 3, ал. 1, т. 1 от ЗБЖИРБ българският произход се доказва с документ, издаден от български или чужд държавен орган, каквито документи по преписката са налице. Като не е взел предвид отразените в тези документи обстоятелства, административният орган е постановил незаконосъобразен административен акт, в нарушение на приложимите материалноправни норми.

Предвид изложеното, съдът намира, че процесната заповед е издадена в несъответствие с материалноправните разпоредби на закона, поради което и следва да бъде отменена. Предвид уредбата, съдържаща се в § 13 от ПЗР към ЗИД на ЗБГ (ДВ, бр. 21 от 2021 г.) преписката следва да се върне на административния орган за ново произнасяне, със задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона, съобразно изложеното в мотивите на решението.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2, чл. 173, ал. 2 и чл. 174 АПК, съдът
РЕШИ:

ОТМЕНЯ Заповед № О-16237/2016-10-14 на Председателя на Държавната агенция за българите в чужбина, с която е отказано издаването на удостоверение за български произход на Б. Р. Н..

ВРЪЩА преписката на административния орган за ново произнасяне със задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона, съобразно изложеното в мотивите на решението.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд с касационна жалба в 14-дневен срок от получаване на съобщението.

Препис от решението да се изпрати на страните.

СЪДИЯ: